

Hírlevél kiadója (Update published by):	Earth Policy Institute, Washington D.C.	
Szerző (Author):	Lester R. Brown	
Angol cím (English title):	<i>India's Dangerous 'Food Bubble'</i>	
Dátum (Date of issue):	2013. december 04.	
Copyright:	© 2013 Earth Policy Institute	
Fordította (Translated by):	Bíró Dávid	Hírlevél

India veszélyes élelmiszer-buborékja

Jelenleg India – Kína és az Egyesült Államok után – a világ harmadik legnagyobb gabonatermelője. A magasabb hozamú fajták alkalmazása és az öntözés elterjedése következtében a mezőgazdasági termelés az 1960-as évek elejéhez képest jelentős, háromszoros növekedést ért el. Az indiai gabonatermelés háromötödének előállítására öntözővizet használnak, és ennek a víznek sajnos egyre nagyobb része kiszáradó kutakból származik. Ez a háttere annak, hogy India egyre növekvő lakosságának élelmiszerellátásában jelentős zavarok léptek fel.

Az utóbbi esztendőkből kb. 27 millió kutat fúrtak, és ez India minden államában gyorsan csökkentette a talajvízszintet. Még az előrejelzéseiben jellemzően óvatos Világbank is 2005-ben arra figyelmeztetett, hogy India élelmiszertermelésének 15 százalékát a kutak túlszivattyúzásával nyert öntözővíz segítségével állítják elő. A helyzet nem javult: mintegy 190 millió indiai élelmezését hosszú távon nem fenntartható vízkészletek biztosítják. Ez azt jelenti, hogy mintegy 190 millió ember élelmezésének alapja komolyabb előjelek nélkül egyszer csak eltűnhet.

India gabonatermelését mindezek mellett a globális felmelegedés is veszélyezteti. Egyre kisebbek ugyanis azok a gleccserek, amelyek a száraz évszak alatt Ázsia legfontosabb folyóit táplálják. Ahogy a Himalája és a Tibeti-fennsík gleccserei zsugorodnak, rövid távon megnő a belőlük származó olvadékvíz mennyisége, de ebből sokkal kevesebb lesz a jövőben. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy a monszun jellegzetességei is változó félben vannak, és egyre nehezebb megjósolni, hogy az évente jelentkező óriási esőzések hogyan alakulnak.

Indiában jelenleg az „élelmiszer-buborék” kialakulása tapasztalható: az élelmiszertermelés növekedésének alapja az öntözővíz fenntarthatatlan hasznosítása. Mindez egy olyan országban történik, amelyben az öt évnél fiatalabb gyermekek 43 százaléka testsúly tekintetében alulfejlett. A *Save the Children* Alapítvány felmérése szerint négy család közül egyben „ételmentes napokat” tartanak—tehát olyan napokat, melyeken egyáltalán nem esznek. A családok majdnem fele csak egy alapvető élelmiszert eszik, ez pedig azt jelenti, hogy a változatos étrend hiányában nem jutnak alapvetően fontos tápanyagokhoz.

Igaz ugyan, hogy egyes rétegek körében csökkent a szegénység, de a Világbank szerint a lakosság kétharmada még mindig kevesebb, mint napi 2 dolláron él. A lakosság pedig kétfévente majdnem 30 millióval nő, ami akkora lakosságnövekedés, mint Kanada jelenlegi

lakossága. Arra lehet számítani, hogy India népességszáma húsz év alatt eléri az 1,5 milliárd főt, és ezzel Kína lakosságát is túlszárnyalja.

Ahhoz, hogy minden ember élelmiszerellátását biztosítani lehessen, arra van szükség, hogy a kormány a 2013 szeptemberében elfogadott Élelmiszerbiztonsági Törvényben felvázolt, átalakított élelmiszerelosztási programon is túllépjen. Az élelmiszerbuborék kipukkanásával járó hirtelen és pusztító összeomlás elkerülése érdekében, olyan erőfeszítésekre van szükség, amelyek érdemben foglalkoznak India élelmiszerellátásának háttérében álló problémákkal. Ez azt jelenti, hogy meg kell erősíteni az egészségüggyel, a családtervezéssel és az oktatással kapcsolatos erőfeszítéseket, és le kell fékezni a népességnövekedést. Továbbá át kell gondolni az energia és a szállítási politikát, hogy csökkentsék India klímaváltozáshoz való hozzájárulását. Hihetetlen rövidlátásról tanúskodik, hogy szénerőműveket építenek egy olyan országban, melyben az éghajlatváltozás azzal fenyeget, hogy a vízhiány súlyosabbá válik.

A talajvizek túlszivattyúzását nehéz leállítani részben azért, mert ez a túlszivattyúzás láthatatlan, és csak akkor válik nyilvánvalóvá, ha egy kút kiszárad. 2013 júliusában az indiai kormány késve jelentette be, hogy megnöveli az ország talajvízkészleteinek feltérképezésére szánt összeget, hogy világosabb képe legyen a rendelkezésre álló víz mennyiségéről és a kimerülés sebességéről, de ez csak az egyik lépés. Lépésről-lépésre haladva meg kell majd szüntetni azokat az energiafogyasztási támogatásokat, melyek a talajvizek túlszivattyúzására ösztönöznek. A hagyományos vízgyűjtés, tehát a monszunidőszakban hulló csapadék kis mesterséges tavakban való összegyűjtése segíthet az átmeneti időszakban. A gazdák azzal is csökkenthetik a vízfogyasztást, hogy hatékonyabb öntözési rendszereket alkalmaznak és kisebb arányban termesztik a nagyon vízigényes növényeket – például több búzát és kevesebb rizst termesztnek.

A mai helyzet arra emlékeztet, amellyel 1965-ben szembesültem, amikor az amerikai mezőgazdasági miniszter, Orville Freeman elküldött Indiába, hogy segítsék az ország küszöbön álló ötéves tervének értékelésében. Az ország majdnem minden régiójában aszályra jellemző állapot uralkodott. Hamar világossá vált számomra, hogy a termés nem fogja megközelíteni az arra az évre megbecsült keresletet. Láttam, hogy élelmiszersegély nélkül az éhínség elkerülhetetlen lesz.

Gyorsan tájékoztattam Orville Freemant, találkoztam amerikai és indiai tisztségviselőkkel, és összeállítottam egy tervet. Így született meg Lyndon B. Johnson „rövid pórázon tartás” politikája: az elnök az Indiába küldött amerikai gabonasegélyt attól tette függővé, hogy India átalakítja-e a mezőgazdaságát. Az amerikai kormány 1965-ben 10 millió tonna gabonát szállított Indiába, ami az Egyesült Államok éves termelésének 20 százalékát jelentette, és ezzel a történelem legnagyobb élelmiszersegélyévé vált.

Napjainkban, éppen úgy, mint félévszázaddal korábban, India első számú kihívása az élelmiszerbiztonság, noha jelenleg az ország – az 1965-ben szükséges évi 95 millió tonnával szemben – közel 240 millió tonna gabonát termel.

Éhínség tanúi leszünk-e, ha sok kút egy időben szárad ki? Vagy megint az Egyesült Államok kényszerül majd arra, hogy az ország megmentésére siessen?

Mivel az Egyesült Államok gabonatermésének egyharmadát gépkocsi-üzemanyag előállítására használják, míg a termés második harmada állatok etetését szolgáló takarmány.

Amerika gabonaexportja lecsökkent. A globális kereslet viszont gyorsan nő, mivel a lakosságszám emelkedik, és egyre több ember lép a tápláléklánc magasabb fokára, amelyen gabonaigényes állati eredetű termékeket fogyaszt. Ahogy a gabonaellátás feszültségei növekednek, ez mindenki számára az élelmiszerárak növekedését jelenti, és ez trend folytatódni fog, ha nem mozgósítjuk erőinket a vízhasznosítás hatékonyságának növelésére, és nem stabilizáljuk gyorsan a népességet és az éghajlatot.

Közben pedig abban reménykedhetünk, hogy India kútjai nem fognak túl gyorsan kiszáradni.

Ez az írás eredetileg a Los Angeles Times 2013. november 29-ikei számában jelent meg.